UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Gula

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

poſtores habendos dicebat, qui dolo perſuaderent ſe idoneos gubernandæ Reipublicæ, cum ſint homines nihili. Hoc dictum multo magis ad principes, magiſtratus & epiſcopos Chriſtianos pertinet, quam ad Ethnicos, *Eraſ,li.3.apoph.*

Idem illum impudenter facere dicebat, qui cum boues efficeret pauciores, poſtularet tamen haberi bonus bubulcus: ſed multo abſurdius eſſe, ſi quis haberi velit bonus Reip. gubernator, qui ciuium numerum imminuat. Hoc dictum torſit in Critiam & Chariclem, qui multos ciuium trucidarant. Nec illos id latuit: Critias enim illi minatus eſt, niſi ſileret, fore vt ipſe quoq; faciet boues pauciores: & quod minatus eſt verbo, re præſtitit, nam huius opera Socrates periit. *Laertius in vita Socratis.*

Gula.

DEFINITIO ET ETYM[OLOGIA]

GVla, Græce λαιμαργία, ας, ἡ, & λαίμαργης, ... uo, & λαιμός, ȣ, ὁ, guttur dicitur. Hebr. *Lohah* ... bo *Lohah*, abliguriuit, deglutiuit.

Et eſt gula immoderata cibi auiditas, vel ino... cibi & potus, *ſecundum B. Thom. ſecunda Secundæ* ... *ticul.1. & Albertus Magnus in Compendio ſuo libr*... 20,

Hinc degulo verbum, hoc eſt, gulæ trado. *Plautus* ... *gulato patrimonio, pauper eſt factus*. Hinc guloſ... etiam ingluuies, id eſt ventris rapacitas.

❡ DIVISIO.

GVLA eſt inordinatus appetitus delectabilium ſecundũ guſtum, & eſt peccatum. *Ex B. Tho. ſecunda Secunda qu. 148.*

- *Mortale, cum quis delectationi ciborum & potus inhæret, paratus ſcilicet contra præcepta Dei agere, vt dele... modi conſequatur.*
- *Veniale, cum eſt immoderata concupiſcentia delectabiliũ guſtus, ita tamen, quod propter hoc nihil ageret pr...*
- *Generale, habens ſpecies quinque in hoc verſu ſubſcripto contentas, Nam art.4.*
  - *Quantum ad comeſtibile, triplex contingit inordinatio.*
    - *Prima, quantum ad ſubſtantiam, cum cibaria ... runtur, dicitur, Laute.*
    - *Secunda quãtum ad qualitatem, cum nimis accura... rantur, Studioſe.*
    - *Tertia, quantum ad quantitatem, cum maior debito ... mitur, dicitur, Nimis.*
  - *Quantum ad modum comeſtionis, & contingit inordinatio duplex. ſcil.*
    - *Prima, cum nimium præuenitur cibi tempus, & dicitur P...*
    - *Secunda cum non ſeruatur debitus modus, & dicitur, Ar...*
  - *Verſus: Præpropere, Laute. Nimis, Ardenter, Studioſe.*
- *Capitale, quia ex inordinato appetitu delectabilium guſtus, deordinatur homo, art.5. & 6.*
  - *Ex parte animæ quatuor:*
    - *Primo, acies mentis vel rationis per fumoſitates ciborum, & dicitur, Hebetudo ſenſus.*
    - *Secundo, affectus, qui deordinatur conſequenter per defectum rationis & dicitur, Inepta lætitia.*
    - *Tertio, locutio, quæ deordinatur ſuperfluis & inhoneſtis, & dicitur, Multiloquium & Turpiloquium.*
    - *Quarto, actus qui deordinatur per defectum rationis, cuius erat exteriora componere, & dicitur, Ioculatitas vel Scurrilitas.*
  - *Ex parte corporis.*
    - *Conſequitur emiſſio quarundam ſuperfluitatum, & ... ditia.*

❡ BIBLICI LOCI.

Gula opus tenebraram, *Rom.13.13.*

❡ SENTENTIAE BIBLICAE.

Cum comederis, & ſaturatus fueris, caue diligenter, ne obliuiſcaris Domini Dei tui, qui eduxit te de terra AEgypti, & de domo ſeruitutis. *Deut.6.*

Filius veſter ſi comeſſationibus vacat, & luxuriæ, atque conuiuiis; lapidibus obruet eum populus.21.

Anima ſaturata calcabit fauum (ſpiritualium) & anima eſuriens pro dulci amarum ſumet. *Prou.27.*

Omnis labor hominis in ore eius, ſed anima eius non adimplebitur bonis. *Ecc.6.*

Somno ſalubri fruuntur viſcera temperantis, mane ſurgit idem, & compos eſt animi, labor autem vigil & cholera, torſioneſque exercent hominem in ſatiabilem. *Eccl.31.*

Ab ea, quæ dormit in ſinu tuo (concupiſcentia) cuſtodi clauſtra oris tui, *Mich.7.*

Ne ſoliciti ſitis animæ veſtræ, quid manducetis, neque corpori veſtro quid induamini *Matth.6.*

Qui voluerit animam ſuam (animalitatem) ſaluam facere perdet eam: qui autem perdiderit propter me, inueniet eam. 18.

Væ vobis, qui ſaturati eſtis, quia eſurietis. *Luc.6.*

Attendite vobis, ne forte grauentur corda veſtra crapula & ebrietate, & curis huius vitæ.21.

Qui ſecundum carnem ſunt, quæ carnis ſunt, ſapiunt. *Rom.8.*

Sicut in die honeſte ambulemus: non in comeſſationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicitiis, non in contentionib. & æmulatione: ſed induimini Dominum Ieſum Chriſtum, & carnis curam ne feceritis in deſideriis. *Rom* 13.

Si mortui eſtis cum Chriſto ab elementis huius mundi: quid adhuc tanquam viuentes in mundo decernitis? (quid ſapidum vel inſipidum.) *Coloſſ.2.*

Optimum eſt gratia ſtabilire cor, non eſcis, quæ non profuerunt ambulantibus in eis. *Hebr.13.*

Gula delectationem, non neceſſitatem quærit

Sic primi parentes. Vidit igitur mulier, quod bonum eſſet lignũ ad veſcendum, & pulchrum oculis, aſpectuque delectabile & tulit de fructu eius, & comedit, deditq; viro ſuo. *Geneſ.3.*

Sic filii Iſrael faſtidientes manna, carnes concupierunt. *Nu.11.*

Deum offendit.

Vnde primi parentes grauiter ſunt puniti. *Geneſ.3.*

Mulieri quoque dixit: Multiplicabo ærumnas tuas ... tuos: in dolore paries filios tuos, & ſub viri poteſtate ... minabitur tui: Adæ vero dixit: Quia audiſti vocem ... comediſti ex ligno, de quo præceperam tibi, ne come... cta terra in opere tuo, in laboribus comedes ex ea ... vitæ tuæ: Spinas & tribulos germinabit tibi, & comede... ræ. *ibid.*

In ſudore vultus tui veſceris pane tuo, donec reu... ram, de qua ſumptus es, quia puluis es, & in puluerem ... *bidem.*

Adhuc carnes erant in dentibus eorum, nec defe... modi cibus, & ecce furor Domini concitatus in popu... eum plaga magna nimis. *Num.11.*

Panis eius in vtero illius vertetur in fel aſpidum ... 20.

Intellectum deprimit.

Accepto pane & lentis edulio, comedit & bibit, & ... dens, quod primogenita vendidiſſet. *Gen.25.*

Introducat enim eum in terram, pro qua iuraui pa... cte & melle manantem. *Deut.31.*

Cumque comederint, & ſaturati, craſſique fuerint ... Deos alienos, & ſeruient eis, detrahentq; mihi, & ... pactum meum, *Deut.31.*

Ne quis fornicator, aut profanus, vt Eſau, qui propter ... vendidit primitiua ſua, *Hebr.12.*

Affectum inficit.

Huiuſcemodi enim Chriſto Domino noſtro non ... ſuo ventri: *Rom.16.*

Quorum Deus venter eſt, & gloria in confuſione ... terrena ſapiunt. *Philip.3.*

Corpus interficit.

Propter crapulam multi obierunt, qui autem abſtinens ... ciet vitam. *Eccl.37.*

Subſtantiam perdit.

Sic Eſau pro lenticulæ edulio primogenituram vend...

Qui diligit epulas, in egeſtate erit: Qui amat vinum ... non ditabitur. *Prou 21.*

In diebus Noe edebant, & bibebant, vxores duce...

…ad nuptias vſque in diem, qua intrauit Noe in arcam, & ve… diluuium, & perdit omnes. *Luc.17.*

¶ Patrum Sententiae.

Ventris ingluuies dicit ad eſum: Dominus omnia munda crea… & qui ſaturari cibo reſpuit, quid aliud, quam diuinæ ordinatio… contradicit? *Aug. lib. de conflict. vitior.*

Non propter porcum, ſed propter pomum, mortem primus ho… inuenit, & Eſau primatum ſuum non propter gallinam, ſed pro… lenticulam perdidit. Scio enim, Noe omne genus carnis quod … eſſet vſui, manducare conceſſum, Eliam cibo carnis refectum, … mirabili abſtinentia præditum, animalibus, id eſt, locu… in eſcam cedentibus non fuiſſe pollutum. Et ſcio Eſau lenticu… concupiſcentia deceptum. Et Dauid propter aquæ deſiderium à … reprehenſum, & regem noſtrum non de carne, ſed de pane … *In gl. ſup. Rom. 14.*

Malæ dominæ ſeruitur gulæ, quæ ſemper expetit, nunquam ex… Quid enim inſatiabilius ventre? hodie ſuſcipit, cras exigit … impletus fuerit, diſputatur de continentia, quum digeſſerit, … virtutibus dicitur. *Am. in ſerm. de ieiun.*

…mes amica virginitati eſt, inimica laſciuiæ. Saturitas vero ca… prodigit, nutrit illecebram. *ſerm. 40.*

…vilis & veſpertinus cibus, olera & legumina, interdumq; pi… pro ſummis ducas deliciis. Qui Chriſtum deſiderat, & illo … veſcitur, non quærit magnopere, quam de pretioſis cibis ſter… conficit. *Hiero. in ep. ad Paulin.*

Hippocrates in Aphoriſmis docet, craſſa & obeſa corpora, quæ … menſuram impleuerunt, niſi cito ablatione ſanguinis mi… in paralyſin & peſſima morborum genera erumpere: & id… neceſſariam eſſe demptionem: vt rurſum habeant, in quę poſ… creſcere. Non enim manere in vno ſtatu naturam corporum, … creſcere ſemper, aut decreſcere: non poſſe viuere alias, niſi … capax ſit. Vnde & Galenus, vel doctiſſimus Galeni inter… Adeps, quorum vita & ars ſagina eſt (dicit in exhortatione me… nec viuere poſſe diu; nec ſanos eſſe, animaſq; ita nimio ſan… & adipibus quaſi lucro inuolutas, nihil tenue, nihil cœleſte, … ſemper de carnalibus eructare, & ventris ingluuiem cogitare, … *in epiſt.*

Legimus, quoſdam morbo articulari & podagræ humoribus la… proſcriptione bonorum, ad ſimplicem menſam, & pau… cibos redactos conualuiſſe. Caruerunt enim ſolicitudine di… domus, & epularum largitate: quæ & corpus frangunt & … *in epiſt. ad Iouin.*

Semper ſaturitati iuncta eſt laſciuia. Vicina igitur ſunt venter & … pro membrorum ordine, ordo vitiorum. *In quodam ſer…*

Cor habet in ventre guloſus, laſciuus in libidine, cupidus in lu… *In Matth.*

Non cibus, ſed appetitus in vitio eſt, vnde lautiores cibos ple… ſine culpa ſumimus, & abiectiores non ſine reatu conſcien… guſtamus. *Greg. lib. 3. Moral.*

Dominante gulæ vitio, omne, quod homines fortiter egerunt, … & dum venter non reſtringitur, ſimul omnes virtutes ob… *Ibid.*

Coquorum princeps muros Ieruſalem deiecit, quia dum venter … tenditur, virtutes animæ luxuria deſtruuntur. *In pa…* … vitio reſciſſo multa ſimul vitia ſubiugantur. *In Reg.*

Gula innumera vitiorum agmina & animæ conflictum produ… *Ibid.*

… ſemper epulas comitatur voluptas. Nam dum corpus in … delectatione reſoluitur, cor ad inane gaudium relaxa… *Moral.*

… ad conflictum ſpiritualis agonis aſſurgitur, ſi non prius in… metipſos hoſtis poſitus, gulæ videlicet appetitus euomatur, … non ea, quæ nobis ſunt viciniora, proſternimus: inaniter ad … longius ſunt, impugnanda tranſimus. Incaſſum namq; cō… inimicos in campo bellum geritur, ſi intra vrbis mœ… inſidians habetur. *libro trigeſimo Moral.*

… edendi ratio ſeruit gulæ, & ſeruire ſe ſimulat indigentiæ na… venter ingluuie ſe extendit, membra in luxuriam e… *7. Moral.*

… voluptas plerunque ſub neceſſitate ſe palliat, vt vix eam per… quiſque diſcernat: nam dum ſolui debitum neceſſitas petit, … expellere deſiderium ſuppetit, & tanto gula ſecurius in … quanto ſub honeſto nomine neceſſitatis explendæ ſe … *Greg. lib. 30. Moral.*

… eſt exiguo ſanguine ad vſum veſci, quam ventoſo legu… ad ructum exſaturari, præcipue cum & Eſau non de … ſed de lente ſit reprehenſus, & de ligno Adam non de carne … & Ionathas de guſtu mellis, non carnis, morti adiudica… Econtra vero Elias innoxie carnem comedit, Abraham angelos … carnibus pauit. & de ipſis ſua fieri ſacrificia, Deus præce… *Bern. in apologia.*

Paulus Timotheo modice vino vtendum conſuluit: & Dominus … bibit, ita vt vini potator appellatus ſit. Apoſtolis quoque ha- bendum dedit, inſuper ex eo Sacramentum ſui ſanguinis edidit. *Ibidem.*

Ipſa deinde qualitas rerum talis deforis apparere curatur, vt non minus adſpectus quam guſtus delectetur, quam iam ſtomachus crebris ructibus repletum ſe iudicet, nec dum tamen curioſitas ſatiatur, ſed dum oculi coloribus, palatum ſaporibus illiciuntur, infelix ſtomachus, cui nec colores lucent, nec ſapores demulcent, dum omnia ſuſcipere cogitur, oppreſſus magis obruitur, quam reficitur. *Ibid.*

Inter prandendum quantum fauces dapibus, tantum aures paſcantur rumoribus, quibus totus intentus, modum neſcias in edendo, interim autem fercula ferculis apponuntur, & pro ſolis carnibus, quibus abſtinetur, grandia piſcium corpora duplicantur. *Super Cant.*

Gulæ ſaturitas nimia aciem mentis abundit, ingeniumq; euertere facit. *Iſid. lib. 1. de ſummo bono.*

Quibuslibet eſt is refectus venter ſeminaria luxuriæ parit, nec præualet metus diſcretionum gubernacula moderari ciborum pondere præuocata, Non enim ſola crapula vini mentem inebriare conſueuit: verum etiam cunctarum eſcarum nimietas vacillantem eam ac nutabundam reddit, omnique integritatis ac puritatis contemplatione deſpoliat. *De inſtitution. Monach.*

Gula paradiſum clauſit: primogenituram vendidit: ſuſpendit piſtorem: decollauit Baptiſtam. Nabuzardam princeps coquorum templum incendit, & Ieruſalem totam euertit. Balſaſar manum contra ſe ſcribentem aſpexit in conuiuio, & eadem nocte interfectus eſt à Chaldæis. *Innoc. de vilit. cont. human.*

Nunquam poterit ardentis concupiſcentiæ ſtimulos inhibere, quiſquis deſideria gulæ refrænare nequiuerit. Interioris hominis caſtitas virtutis huius conſummatione diſcernitur: nunquam enim robuſtioribus æmulis colluctari poſſe confidas eum, quem in leuiori conflictu conſpexeris ab inferioribus paruiſque ſuperari. *Ibidem.*

Impoſſibile eſt ſaturum ventrem pugnas interioris hominis experiri, nec bellis robuſtioribus attentari dignum eſſe eum, qui poteſt deiici leuiori conflictu. *Ibid.*

Quidam quum ad edendum aſſederint, inquieta quadam agitatione membrorum intemperantiam animi ſui deſignant, caput excutiunt, brachia exuunt, manus in altum expandunt, & non ſine magna turpitudine quaſi totum epulum ſimul ſint abſorpturi. Ingentes quoſdam conatus & geſtus ſatis indecoros oſtendunt, in vno loco ſedentes, & manibus, quæ prope & longe ſunt, omnia circumcurrunt, ſimulq; panes comminuunt, vina in calices infundunt, diſcos in gyrum circumducunt, anhelant & ſuſpirant præ anguſtia, ita vt exiſtimes eos, alium rugienti ventri potentiorem aditum quærere, quaſi anguſtia faucium non poſſint eſurienti ſtomacho ſatis ſufficienti abundantia miniſtrare, & velut ſuper obſeſſam ciuitatē aſſultum facturus, dubitans, vbi primum expugnationem aggrediatur, dum ſimul in omni parte irruptionem facere concupiſcit. *Hugo in ſuo clauſtr.*

Superſtitioſum quidem nimis in ſuis præparandis cibis adhibēt ſtudium, infinita decoctionum, frixurarum & condimentorum generare excogitantes, modo mollia, modo dura, modo frigida, modo calida, modo cocta, modo aſſa, modo pipere, modo allio, modo cymino, modo ſale condita, ſecundum conſuetudinem prægnātium mulierum deſiderantes, ita quod ſibi deſudant coquorum artes, & fiunt variæ quæſtiones virum fieri debeant aſſata, vel frixa, vel elixa, & tanta ſolicitudine præparantur, vt deuoratis quatuor vel quinq; ferculis, prima non impediant nouiſſima, & cum iam ſtomachus crebris eructibus repletum ſe indicat, nondum tamen curioſitas ſatiatur. Iſti videntur colere ventrem, tanquam Deum. *Ibid.*

Solent Diis templa conſtrui, altaria erigi, miniſtri ad ſeruiendū ordinari: immolari pecudes, thura concremari: Deo ſiquidem ventri templum eſt coquina, altare menſa, miniſtri coqui, immolatæ pecudes, coctæ carnes, fumus incenſorum, ordo ſaporum. *Ibidem.*

Gula, eſt ſolius corporis cauſa, illecebroſus & auidus ciborum appetitus. *Ibid.*

Gula, vel Gaſtrimargia eſt vorax edacitas nauſeanti ſtomacho applaudens, naturalibus finibus non contenta? *Ibid.*

Hæc peſtilentia non vulgari humilitate contenta, profundius ſe porrigit in prælatos, qui ſalmones, lucios, cæteroſq; piſces æquipollenti generoſitate præſignes, variis decoctionum cruciatos martyriis, baptizati adulterantes officium ſacri piperis fonte baptizant, vt ex tali baptiſmate multiformem ſaporis gratiam conſequantur. In eadem menſa terreſtre animal piperis inundatione ſubmergitur, piſcis natat in pipere, auis eiuſdem viſcoſitate ligatur, dumque tot animalium genera vno ventris ergaſtulantur in carcere, aquatile animal ſecum, pedeſtre aereumq; genus in eodem ſepulchro intumulari mirantur: quibus ſi detur licentia exeundi, egreſſus vix portæ ſufficit amplitudo, *Alanus de complanctu naturæ.*

¶ Por-

¶ Poeticae Sententiae.

Lucan.4.

O prodiga rerum
Luxuries nunquam paruo contenta paratu,
Et quæſitorum terra, pelagoque ciborum
Ambitioſa fames, & lautæ gloria menſæ.

Sat.4.

Ah miſeri! quos noſſe iuuat, quid Phaſidis ales
Diſtet ad hyberna Rhodopes grue: quis magis anſer
Exta ferat, cur Tuſcus aper generoſior Vmbro?
Lubrica quæ recubent conchylia mollius alga.

Petronius.

Ingenioſa gula eſt, Siculo Scarus æquore merſus
Ad menſam viuus perducitur, atque Lucrinis
Eruta littoribus vendunt conchylia cænas,
Vt renouent per damna famem, iam Phaſidis vnda
Orbata eſt auibus, mutoque in littore tantum
Sola deſertis adſpirant frondibus auræ.

Horat.2.Serm.2.

Quæ virtus, & quanta boni ſit viuere paruo: &c.
Diſcite non inter lances, menſaſque nitentes,
Cum ſtupet inſanis acies fulgoribus, & cum
Acclinis falſis animus, meliora recuſat.
Verum hic impranſi mecum diſquirite, cur hoc?
Dicam, ſi potero, male verum examinat omnis
Corruptus iudex.

Fauſtus.

Sint ignota licet magni patrimonia Crœſi,
Immenſa abſumunt alta barathra gulæ.

Plaut. in Moſtell.

Ædes plenas eſſe conuiuarum & mulierum miſerum eſt opus.

Iuuenal. ſatyr.1.

Sed quis feret iſtas
Luxuriæ ſordes? quanta eſt gula, quæ ſibi totos
Ponit apros, animal propter conuiuia natum?
Pœna tamen præſens, cum tu deponis amictus
Turgidus, & crudum pauonem in balnea portas,
Hinc ſubitæ mortes, atque inteſtata ſenectus.
It noua, nec triſtis per cunctas fabula cœnas.
Ducitur iratis plaudendum funus amicis.

Idem Satyr.1.

Multos porro vides, quos ſæpe eluſus ad ipſum
Creditor introitum ſolet expectare macelli,
Et quibus in ſolo viuendi cauſa palato eſt.

Ibidem.

Interea guſtus elementa per omnia quærunt.
Nunquam animo pretiis obſtantibus, interius ſi
Attendas, magis illa iuuant, quæ pluris emuntur.

Ibidem.

Buccæ,
Noſcenda eſt menſura tuæ.

Ibidem.

Nec multum cupias, cum ſit tibi gobio tantum
In oculis. Quis enim te, deficiente crumena,
Et creſcente gula, manet exitus?

Ibidem.

Non præmaturi cineres, non funus acerbum
Luxuriæ, ſed morte magis metuenda ſenectus.

Martial. lib.5. ad Charopinum.

Improbius nihil eſt hac, Charopine, gula.

Idem lib.9. in amicos fictos.

Hunc quem cœna tibi, quem menſa parauit amicum;
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat, & mulos, & ſumen, & oſtrea: non te.
Tam bene ſi cœnem noſter amicus eris.

Idem lib.12.

Non Albana mihi ſit commeſſatio tanti,
Nec Capitolinæ pontificumque dapes.
Imputet ipſe Deus, nectar mihi fiet acetum.
Et Vaticani perfide vappa cadi.
Conuiuas alios cœnarum quære magiſter,
Quos capiant menſæ regna ſuperba tuæ.

Horat. ſermon. lib.2. ſatyr.2.

Ieiunus raro ſtomachus vulgaria temnit.

Idem ſatyr.7.

Nempe inamareſcunt epulæ ſine fine petitæ
Illuſique pedes vitioſum ferre recuſant
Corpus.

¶ PHILOSOPH. SENTENT.

Quicquid auium volitat, quicquid piſcium natat, quicquid ferarum diſcurrit, noſtris ſepelitur ventribus, quære nunc, cur ſubito moriamur? quia mortibus viuimus. *Senec 10 Rhethor.*

Ventri obedientes animalium numero computantur, non hominum. *c.61.*

Multos morbos fercula multa ferunt, innumerabi[...] innumerabiles coquos munerant. *ca.7.*

Vna ſylua pluribus elephantibus ſufficit: homo vero [...] terra & mari. *ibid.*

Venter præcepta non audit: poſcit & appellat: non [...] leſtus creditor: paruo contentus eſt, ſi das illi, quod de[...] potes. *epiſt.1.*

Vitium ventris & gutturis non ſolum minuit [...] ſed etiam aufert. *Cic. pro M. Cæl.*

Gula plures occidit quam gladius, eſtque fomes [...] lorum. *Franc. Patric. de Republ.* 5.c.8.

De gula. Dial. cviii.
Franciſci Petrarchæ.

D'ol.

Gula vellicor. Rat. Dixi iam, his medemur, quæ [...] Nam quis ſponte ægrotantibus medeatur? D. Gula [...] Proprie id quidem. Nulla res tam vilis tam ſollicitos [...] por & pudor eſt cogitare, quo ſe humanum inclinat [...] maiora creatum, niſi reſpuere terrarum tractus, cœliq[...] dita penetratis. Meditati eſtis retia, & hamos, & viſcum, [...] rapaces volucres imperio patere, & prædari vobis doc[...] liud, niſi vt gulæ ſatisfiat, quam non modo explendo, [...] fatigatis, & anguſtum ventrem varia arte laxatis ac pro[...] quendo, cui aliquanto vtilior fames eſſet, vtiliſſima ve[...] & fœdo illi ac miſero ſacculo, ſimul & ſyluis, & nubibus [...] pacem linquens. Ita tamen eunt res. Hic eſt mos nobi[...] os, hæ ſunt artes, quæ liberales fuerant, mechanicæ [...] bellorum duces, ac philoſophi, ac rectores vrbium, ac [...] eſſe ſolent, venatores atque aucupes facti ſunt, vtque [...] lam eſſe reliquam ſpem ſalutis: Nobilitati tribuitur, [...] læ, aut proculdubio vanitatis. Hoc malum nullo me[...] generoſa quadam indignatione, & rei ipſius exiſtima[...] ditur, vel ſenſim, vt Ciceroni placuit, vel repente, vt A[...] eſt. Multum confert cogitatio exitus, quod cum om[...] commune tamen huic proprium, atq; luxuriæ.

¶ Apophthegmata.

Anonymus, Sybarites quidam, quum Spartæ in Phi[...] uaretur: Merito vitæ contemptores eſſe dixit Spartan[...] enim ſanæ ſit mentis decies millies mori prius elige[...] ius parcitatis eſſe particeps. *Athen. lib.4.*

Galienus Cæſ. quum ei relatum eſſet, populum Ro[...] re, quod Valerianus pater eius apud Parthos ſeruiret, [...] aſtantes: Ecquidnam habemus, inquit, quod prandea[...] *Pollio.*

Auguſtus Cæſar, quum audiſſet, Erotem Ægypti p[...] emiſſe coturnicem, in pugna ſperantem omnes, ac po[...] tamq; aſſam deuoraſſe: iuſſit accerſiri hominem, & [...] confeſſum malo nauis affigi iuſſit: vita iudicans ind[...] tantillam gulæ voluptatem non peperciſſet aui, quæ [...] multiſq; potuiſſet eſſe voluptati: præterea quæ læto [...] Cæſari perpetuam in bellis proſperitatem portenderet. [...] *man. apoph.*

¶ HISTORICA EXEMPLA.

Sauromatæ triduo ad ſaturitatem ſe ingurgitant, & [...] dominis per omnia parent. *Stob. ſerm.42. ex Nic. de* [...] *um hiſtor.*

Arcæi ſingulis diebus fiunt ebrii, conuentuſque [...] peranterq; ſe habent ad cibum & potum. *Alexand.* [...] 14.

Lityerſas Midæ filius nothus Celænorumq; eorum, [...] am incolebant rex, vir adſpectu agreſtis, & inſuauis [...] rax. *Soſitheus Tragicus.*

Amaranthus Alexandrinus, Herodotus ſcribit [...] garenem magnitudinis fuiſſe trium vlnarum cum [...] fortia habuiſſe, ac ſex panis ſemodios ediſſe, carnium [...] binos congios vini bibiſſe. *Athenæus libro decimo, cap.* [...]

Fuit Heraclides pugil infiniti prope cibi potuſq; ca[...] periebatur illi compar in potando. *Plutarchus lib. pri*[...] 6.

Ethnicorum Pontificum Romanor. luxurioſam c[...] *Macrobii li.3.c.13.*

Claudius Cæſar conuiuiis plus nimio deditus, vi[...] petentiſſimus, vſq; adeo, vt ſæpe ſtomachum vomitu [...] onerare *Suetonius.*

Flauius Vopiſcus indicat, Aureliano in deliciis fuiſſe [...] quendam, qui vno die ad menſam Imperatoris ederet [...] grum, centum panes, veruecem & porcellum: biberet [...] dibulo ori appoſito plus orca uini *Theatr. Zvving.* [...]

¶ Emblemata.

Captiuus ob gulam.
Andr. Alciat. Emblema xciv.

Regnatorq; penus, menſaq; arroſor herilis,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Oſtrea mus ſummis vidit hiulca labris.
Quis teneram apponens barbam, falſa oſſa momordit:
Aſt ea clauſerunt tacta repente domum.
Deprenſum & tetro tenuerunt carcere furem.

Gula.
Emblema. XC.

Curculionis gruis tumido vir pingitur aluo,
Qui Laron, aut manibus geſtat Onocrotalum.
Talis forma fuit Dionyſii, & talis Apici,
Et gula quos celebres delicioſa facit.

Paruam culinam duobus ganeonibus non ſufficere.
Emblema XCIII.

In modicis nihil eſt, quod quis lucretur: & vnum
Arbuſtum geminos non alit erithacos.

Aliud.

In tenui ſpes nulla lucri eſt: vnoque reſidunt
Arbuſto geminæ non bene ficedulæ.

In garrulum & guloſum.
Emblema XCV.

Voce boat torua, prælargo eſt gutture, roſtrum
Inſtar habet naſi multiforiſque tubæ.
Deformem rabulam, addictum ventrique gulæque
Signabit, volucer cum Truo pictus erit.

¶ FABVLA.

Liguritor.

Liguritori cuidam & gulæ dedito; inque primis cupido boni ...ti, quique per iocum paraſitico more ſoleret guſtare, quicquid ...te appoſitum vini eſſet, & optimum iterum atque iterum poſceret, quod bona, ſecundum vetus verbum, repetenda ſæpius diceret: ...c igitur quidam diues, apud quem crebro cœnitaret; curauit ...geneo poculo vrinam hominis propinari, at ille deceptus, & ar...teo colore auide primum haurire, ſed mox offenſus teterrimo ...pore, ſuſpicatus id, quod res erat, ſe lotium bibiſſe, vt certius e...m experiretur, admouere nares poculo, & re comperta nauſeare ...que corrugare naſum. Tum is, qui illum inuitauerat: Nunquid ...nam hoc placet, inquit? Non admodum, inquit ille: Certe, in...hic, bonum fuiſſe ſcio. Credo, inquit ille, ſed in dolio corru...m eſſe apparet.

Fabula duo ſubiicit, & gulæ deditos omnibus fere in odio, & ...mulare iram in offenſis optimum eſſe.

Guſtus ſeu Guſtatus.

¶ SENTENTIÆ PHILOSOPH.

GVSTATVS in nobis acrior eſt, propterea quod ipſe eſt tactus quidam, qui ſit in homine acerrimus. *lib. 2. de Anim. cap. 9. ... Ariſt.*

Guſtus & in eo, quod guſtatur, cernitur, & in eo, quod non guſtatur: quale eſt id, quod vel paruum, vel malum ſaporem habet, vel guſtum labefactat. *Libro ſecundo de Animo, capite 10. Text.* 103.

Guſtus ſenſus eſt, quo res, quæ ſub tactum cadunt, & quæ alunt, internoſcuntur. *lib. 3. de anim. c. 12. T.* 46.

Guſtatum animalibus natura tribuit, vt voluptatem & dolorem in cibo ſentiant, expetant, atque ad eum veniant. *lib. 3. de Animo, cap. 13. T* 68.

Guſtatus ſalutarem cibum à peſtifero ita ſecernit, vt inſuaue & ingratum fugiat: ſalutarem gratumque appetat. *libr. de Senſ. cap.* 1.

Guſtus ſenſus ſimilis eſt tactui coagmentatione, & diſcretione; inſuperque ad meatus progreſſione & figuris. Aut acerba ſunt, aut leuia ea, quæ ad guſtum pertinent: aliquando enim & extergentia linguam acerba apparent, moderata exterſione prædita ſalſa: incidentia vero & diffundentia carnem acida; at contraria leuiaque & dulcia in ſuccum obliqueſcunt. *Tim. Locrus de anima mundi & natura.*

Guſtus eſt iudex variorum ſuccorum, â quo porrexerunt Dii venas ad cordis ſedem; quibus diuerſi liquores examinarentur. Hæc dum dilatantur varie, & contrahuntur, ſecundum ſuccorum incidentias eorum varietatem diſcernunt. *Alcin. c.* 19.

Guſtus inſtrumentum exiſtimat Ariſtoteles nec humidum eſſe debere, nec tale vt humeſcere nequeat, quippe cum humidum ſit futurum, quod eſt guſtandum. Reſpondebit forſan aliquis; hoc ipſum; quod eſt guſtabile, non eſſe ſimpliciter humorem; ſed humorem ſapidum: opportuit igitur inſtrumentum guſtus humorem in ſe duntaxat ſapidum non habere, vel potius, quoniam guſtus ſenſibile proprium quodam tactu, guſtat, neceſſe eſt ipſum pati, velut à quodam non guſtabili ſolum, ſed tangibili: quapropter & velut ab humido: quamobrem oportet inſtrumentum eius propria humiditate prius non eſſe ſubmerſum. *Priſ. in Teophr. cap.* 39.

Guſtus verum inſtrumentum linguam non eſſe, nec carnem tactus exiſtimant Ariſtoteles, & Theophraſtus, ſed proportionem habere ad medium: ſed inſtrumentum eſt ſpiritus. *Priſcan. in Theophr. cap.* 40.

Guſtus ſani indicium nullum certius apud medicos eſt, quam ſi illa, quæ ſalubria ſunt, eadem & ſuauia videantur, & contra, quæ lædunt plurimum, eadem & offendant. *Fic. epiſt. lib.* 4.

Guſtus aquæ liquoribus comparatur, & potu & humidis ſaporibus vehementiſſime delectatur. *Marc. Fic. in Plat. conuiui.* 5. *ſap.* 2.

Guſtum inſtrumentum non oportuit eſſe aridum, & humectationi prorſus ineptum, cum alimentum aridum in ore liquefieri oportet, ne offendat, & facilius illabatur: ideo oportuit facilime & inſtrumentum humectari, & linguam habere ſpongioſam, quæ ſtomachi pulmonem, cerebri ſtillicidiis irrigetur, & alimentorum combibat liquores, nec tamen oportuit humorem in ſe viſcoſum habere, vel multum alioquin & hebetaret ſenſum, & liquorem venientem eſſe humidum non perciperet: humidum enim ad tactum pertinet, & guſtus eſt quaſi tactus, & tactui proximus. *Fic. in Priſc. Theophr. c.* 49.

FINIS LIBRI SEPTIMI.